

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΑΝΑΣΤΑΤΟΞΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΜΑΤΑ-ΧΑΡΙ

Τι γράφουν οι διάφοροι βιογράφοι της. Ήταν σ' αλήθεια κατάσκοπος των Γερμανών; Πώς την έβλεψαν απ' το σχολείο. Οι έρωτες ενός κοριτσιού. Πώς έμπλεξε στα δίχτυα της τον Σκότσο ταγματάρχη. Η άγγελια της εφημερίδας. Στις Όλλανδικές Ίνδιες. Τα μαρτύρια ενός συζύγου. Η επιστροφή στην Εύρωπη. Το δίχτυο. Η Ματά-Χάρι ένδοξη χορεύτρια. Η τελευταίες της στιγμές, κτλ. κτλ.

Η Ματά—Χάρι εις ηλικίαν 18 ετών, όταν άρραβωνιάστηκε.

Ο πανευρωπαϊκός πόλεμος είχε δίχως άλλο πολλά θύματα και κάποιον από αυτά θυσίασταν άδικα. Καμία όμως καταδική και κυρίως θανατική έκτελεσις δεν προκάλεσε τέτοια συνταραχτική εντύπωση σ' όλοκληρο τον κόσμο, όσο ο τουρκικισμός της Ματά—Χάρι. Γιατί και σήμερα άκόμα υπάρχουν άμφισβητες άν η Ματά—Χάρι ήταν πραγματικά κατάσκοπος των Γερμανών ή όχι. Ή ίδια δεν υπολόγησε την ένοχη της και η άνάγκησ δεν μπόρεσε να βγάλει σκεπτικώς κανένα σασίς συμπέρασμα. Η δικογραφία της βρισκείται άκόμα σφραγισμένη και διπλωματικοπλεισιδικωμένη στο μυστικό άρχειο του γαλλικού άποφρονιου των Στρατιωτικων και, κανείς δεν ζήσει τότε θα βγεί στο φως.

Για μια τέτοια μυστηριώδη ύπόθεση δεν ήταν δυνατόν παρά να γραφούν πολλά. Έκτός από τὰ άμέτρητα άρθρα σ' εφημερίδες και σε περιοδικά, έχουν εκδοθεί και τρία ολοκληρω βιβλία για την Ματά—Χάρι. Μία βιογραφία της από τον τότε φρουαρχο των Παρισίων Μασσά, που παρρησιολόγησε την δίχη της και ήταν παρών στον τουρκικισμό της, άλλη μία από τον στρατιωτικό ιατρό Μαιζο που την γνώρισε στην φυλάξη του Άγιου Λαζάρου και μια τρίτη από τον ίδιο τον πατέρα της Ματά—Χάρι.

Τώρα ένας άλλος συμπαιρωτής της Ματά—Χάρι, ο Όλλανδός Χέιμαν, έβγαλε ένα νέο βιβλίο με τον τίτλο σ'Η α λ η θ ι ν η Μ α τ α — Χ α ρ ι σ. Σ' αυτό μας δίνει, επί τη βάσει άθθεντικών έγγραφων, την άληθινή βιογραφία της περίφημης χορεύτριας. Αποδεικνύει δηλαδή, πώς ήταν γενεόστατα όλα όσα έλεγε η Ματά—Χάρι, για την καταγωγή της, πώς δίδην ήταν κόρη μιας Ίνδης πριγκίπισσας κ' ενός Όλλανδού άξιοματιού, πώς είχε άνατραφεί και ζήσει επί χρόνια ως μπαριαντέρα μέσα σ' έναν Ινδικό ναό, πώς την είχε κλέψει και την είχε παντρευτεί ένας Όλλανδός άξιοματικός, ο άποιος έστρεψε βίχης πλεκτής, χαρτοπαιχτής και βίανασος και της είχε κατατήσει την ζωή άφόρητη και, γενικά, όλες τις φανταστικές ιστορίες τις άποίες είχε επανοήσει η ίδια η Ματά—Χάρι για να δώσει μεγαλείτερη άγλη στην προσωπικότητά της.

Λοιπόν η άλήθεια, σύμφωνα με τὰ άναμφισβήτητα δεδομένα που μας παρουσιάζει ο Χέιμαν, είχε έντελώς διαφορετική. Η Ματά—

Η Ματά—Χάρι την εποχή της ύψιστης άκμης της (1914)

Χάρι ούτε στις Ίνδιες γεννήθηκε, ούτε κόρη Ίνδης ήταν. Ήταν άπαισιότατα κόρη του Όλλανδού καπελλά Άδαμ Τσέλλε και γεννηθηκε στις 7 Αυγούστου 1876 στο Λέουβαρντ της Όλλανδίας. Της έδωσαν το όνομα Μαργαρίτα και, άργότερα, όταν άπέθανε η μητέρα της, την έβαλαν έσπαστική σ' ένα παρθεναγωγείο του Λέουβν. Έκει όμως η νεαρά Μαργαρίτα, άν και ήταν μόλις δεκαπέντε έτών, είχε μια έρωτική περιπέτεια με τον ύποδεικνωτή του παρθεναγωγείου και έτσι στο τέλος άναγκάστηκαν να την διαώξουν και να την εαυοτείσουν σπίτι της. Η Μαργαρίτα όμως άντι να πάη στο σπίτι της, προτιμίες να πάη σ' ένα θείο της, ο άποιος ήταν κανέμπορος στην Χάγη. Έκει δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να καταδρομώζει με άληθιστά όλα τὰ γαλλικά μυθιστορήματα που έπεσαν στα χέρια της και να φροτοροφή με όλους τους νέους της γειτονιάς. Τέλος μια μερα, διάβασε στα «Ήιερόημι Χρονικά» μια άγγελία, στην άποια ένας άξιοματικός του Όλλανδικού άποικιακού στρατού έγραφε ότι ζήτησε να βρει σύζυγο. Η Μαργαρίτα του έγραψε άμέσως, άθρονιώς τον συνέταξε και έτσι, έπειτ' από λίγες ημέρες, ένγνώστων των ταγματάρχη Ροδόλοφο Μάκ—Λέοντ, ο άποιος κατήγετο από μια πολύμη και άποστοραχτική οικογένεια της Σουητίας και ήταν πάνω από είκοσι χρόνια μεγαλείτερός της. Ο νεάκοπος αυτός ταγματάρχης έστρελλώθηκε άμέσως με τὸ ζευγάρι και κοινοφρονιου ένκεινο ζωτιστοπολο με την έρωτική άποσοφία και, έστρεμα από μια άδοσίδια, την έήτησε σε γάμο έπισημως άτ' τον θείο της.

Έτσι, δύο μήνες άργότερα, τον Ιούλιο του 1895, έγιναν οι γάμοι στο Άμστερνταν, τον δέ Ιανουάριο του 1896, δηλαδή μόλις έπτά μήνες μετά τον γάμο, γεννήθηκε τὸ πρώτο της παιδί, ένα άγοράκι. Τέλος τον Μάιο του 1897 έληξε η άδεια του ταγματάρχη, ο άποιος μαζί με τὴ σύζυγο τον άναγκάστηκε να φύγν για τις Όλλανδικές Ίνδιες, όπου έποκειτο ν' άρχιση τὸ σέζονος του δράμα.

Ο Μάκ—Λέοντ κ' η γυναίκα του έγκαταστάθηκαν στην πόλη της Ίνδης Αιπυρόβα. Έκει όμως η νεαρά ταγματάρχηνα εύρισκε άποπάρρη την μονότηνη και άποκωνήτη ζωή των τροπικών. Έπείχως έστρεμα από λίγο καιρό ο σέζονος της μετετέθη στο γερμανικό Μιλάνγκ, όπου τὸ 1898 άπόκτησαν και μια κόρη, τὴ Λουίζα—Λιόννα. Έτσι η καρία Μάκ—Λέοντ έπαυσε τον πρωτεύοντα ρόλο κατὸ τις δεξιότητες και τις γιοιές που έγιναν επί εύκαρία της στέφους της Βιλελμίνης της Όλλανδίας και είχε άναγκαστεί βασιλίσσα του γουε σ' όλες τις κοσμικές συγκεντρώσεις, στις άποίες χαλιόες τον κόσμο με την άποσοφία της.

Τὸ 1899, ο Μάκ—Λέοντ μετετέθη και στην Σουηάτσα. Και τότε άρχιώς άρχισαν η πρώτες διχόνομες μεταξύ των δύο συζύγων. Η όραμα Μαργαρίτα ήταν έξαιρετικά σπατάλη και φιλάρεσκη. Σ' ένα γράμμα του υαλίστα προς την αδελφή του, η όποια ζούσε στην Όλλανδία, ο Μάκ—Λέοντ της παροφονετο για τις σπατάλες της γυναίκας του και την κατηγορούσε για τεταπέλα μη' έρωίστρια. Έστερα από δύο μήνες όμως ένα φοιζτό διστύχημα χτύπησε την οικογένεια του ταγματάρχη. Μία Μαλαισία σπλάβα, για λόγους εκδικήσεως, δήλητρήσις τὸ μικρό τους άγοράκι, τὸ όποιο πέθανε με φοιζτούς πόνομα, μέσα σε λίγα λεπτά της ώρας. Ο θάνατος αυτός σηκίβισσε πάλη κάπως τους δύο συζύγους. Έπει όμως ο πατέρας κόντευσε να πεθάνη από τον πόνο του, η μητέρα έέχασε σε λίγο τὸ παιδί της και ξανάχισε την επιπόλαιη και κοσικη ζωή της.

Στὸ τέλος ο Μάκ—Λέοντ άπεφάσισε να ζήτηση τὸ διαζύγιο, τὸ άποιον όμως η γυναίκα του δεν ήθελε με κανένα τρόπο να τὸ δόσει.

Τὸ 1900, ο Μάκ—Λέοντ άποστρατεύτηκε και άποφάσισε να έγ-

Κ Τ Ο Τ

κατασταθή στο Σινταγάγια. Μά ή οικογενειακή ζωή του είχε καταντήσει σε τέτοιο βαθμό άρδρητη, ώστε το 1902, γύρισε οικογενειακώς στην Εθρώση, με την άποψη να πάη το διαζύγιο. Και κατά το διάστημα όμως του ταξιδιού άκόμα, καθημερινοί κανιάδες ξεσπούσαν μεταξύ των δύο συζύγων, όταν δε έφθασαν στην Εθρώση ή Μαργαρίτα δεν βασιτόταν πειά πουθενά. Έκανε παρεια με άγνωστους κυριους, πήγαινε μαζί τους σε γλέντια, έπισκεπόταν διάφορα ύποπτα σάιτια και πολλές φορές μάάλιστα έπαιρνε και το κοριτσάκι της μαζί, πράγμα που στο τέλος έκανε τον Μικ—Λέντ να αποκηρύξη την γυναίκα του δια των έφημεριδών και να δηλώσει ότι δεν άναγνωρίζει κανένα από τα ζώη της.

Ζώντας πειά χωριστά από τον άνδρα της, ή Μαργαρίτα έμεινε λίγο καιρό άκόμα στην Όλλανδία, ως ότου επί τέλους αποφάσισε να πάη στο Παρίσι και να επιδείξη εκεί τους έξοτικους χορούς, που είχε ιδεί και μάθει στις Ίνδies, Έπηρε λοιπόν το ψευδώνυμο Μάτα—Χάρι, το όποιο στην μαλακή γλώσσα σημαίνει «Μάτι της Ημέρας» ή «Λουλούδι που χορεύει», και έκανε το ντυσιμο της στο Παρίσι ότου μέσα σε λίγους μήνες είχε γίνει διάσημη.

Τρία χρόνια αργότερα, τον Άπριλιο του 1906, βγήκε και ή απόφασις του διαζυγίου εις βάρος της Μάτα—Χάρι. Σ' αυτήν αναφέρεται ότι «ή εν λόγω Μαργαρίτα Τσέλλε εσύνηαζεν εις Καρέ Σαντάν και άλλα ύποπτα κέντρα και έχοσεν εν κεί ως Ίνδη χορεύτρια, σχεδόν εντελώς γυμνή», ότι «εποδάρειεν ως μονιέλο εντελώς γυμνή εις γλόπιος και ζογοράφους, και ότι το δικαστήριον θεωρεί τα γεγονότα αυτά ως άρκιτα δια να εκδώσθ το διαζύγιον και να άραιώσθ από την μητέρα την ηθιειωνίαν της ανήλικου θυγατρος της».

Για να ποιμε την αλήθεια, τα κέντρα στα όποια εσύνηαζε τώρα ή Μάτα—Χάρι κάθε άλλο ήσαν παρεια ύποπτα. Κι' ούτε τα μεγάλα θέατρα των Παρισίων οι «Φολι—Μπερζέρ», το «Τροικαντεός» και τα «Ολιμπία» μπορούν να θεωρηθούν ως καμ—σαντά, Άπεναντίας ή Μάτα—Χάρι γινόταν δεκτή στα πιο άριστοκρατικά σάιόνια των Παρισίων και στα έγκλειμα του μουσιου Γκαυέ πρωσελίθη έπίσημος να χορεύη Ίνδικους χορούς. Αληθές ήταν το ότι έχοσεν μισόγυμνη.

Η ζωή της Μάτα—Χάρι από εδοί και πέρα είχε μια σιαιά θριάμβων. Έγινε διάσημη κι' όλη την Εθρώση, έβλεπε ποιγυμνικες κι' εντασιωμασιόνους να πέρφοντο μπρός στα πόδια της, κι' εκαλείτο να πάη Ξη στα μεγαλύτερα θέατρα των άρρωσιτών πρωτευουσών. Άλλά ο χωρισμός της δεν άλλαζε. Έμεινε πάντοτε ή ίδια. Σάτάωλη, έπισώλη, κι' έγωσιότρια. Κάποτε που έπρόκειτο να χορεύη στην Βιέννη, έπειδή δεν είχε άρκετά κοσμήματα, μια πλοισιά κυρία της έδάνεισε τα διακά της επί τον όρον να της τα έπιστρέφη άμειώς. Η Μάτα—Χάρι όμως τα φόρεσε. Έκανε την γιγισια της και δεν τα γύρισε πίσω. Όταν δε, βόστρα από λίγες μέρες, έστειλε ή κυρία να τα ζητήσθ, ή Μάτα—Χάρι στην άρχη άνήγησε ότι είχε πάσει όλη τη δόση, και στο τέλος με κλάματα και με δωτεριές φόρεσε, ύπολόγησε ότι τα είχε βάλει στο ένεχυροδανειστήριο για να πάη να γλεντήσθ κι' έταν να από άξιωματιός.

Αυτή ήταν ή αλήθην Μάτα—Χάρι. Όταν στις 15 Οκτωβρίου 1917 την ώδηγησαν στις Βενονες για να την τωφεκίσουν, ή γυναίκα αυτή, ή όποια, ως τα 1914, φαινόταν σαν χοριστάσια, είχε πειά την εμφάνισθ μιας γηροσμένης και συντετριμμένης γυναίκας. Όλα όσα λέγονται για τον ήρωισμό της δεν άναποκρίνονται άπολίτως προς την αλήθεια. Μόνον στις τελευταίες της στιγμές άνήχησε ήρωική και ψύχραιμη.

Κατά την ήμερα της εκτελέσεως της ήμεις, όταν πήγε να την ξυπνήσθ ο λοχαγός Σαυαρον λέγοντάς της : «Τσέλλε, πειά να έχετε θάρρος, ο πρόεδρος άπέριψε την αίτησή σας και τώρα έφθασε ή στιγμή της εκτελέσεως», ή Μάτα—Χάρι

Η Μάτα—Χάρι και ο σύζυγός της ταγματάρχης Μασ Λιόντ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ
ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Κι' αφού το κάστρο τ' άπαρτο τ' άραψε ή Λημονιά κι' δλόγυρά της έπνιξε μαιή σιωπή τον ήχο, σπών άδειο πύργο φώλιασε για πάντα ή σκοτεινιά κι' ή γλήη της μούχλιας έντυσε το ραγιωμένο τοίχο.

Ποτέ με τέτοιαν άτιμην όχτρος παλληκαριά το κάστρο δεν το χτύπησεν, έτσι που το ρημάζει σιγά, όλοένα ή Λημονιά, έτσι που άργά κι' άργα κοινοσεί και σκοροτολογά, γκρεμίζει και σωριάζει.

Μά, ό μύνα Έλλάδα, έχει φηλά, θωατά, το δειλιό, σκητή, μέσ στα χαλάματα μονάχη σου γυρίζεις, το φόρεμά σου—φόρεμα από φλόγες και κελάν—κι' άγογοπνιάς σά να βλογάς και σά να (θεματίζεις).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ
ΠΕΣ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ...

Πες το τραγουδι το θλαμμένο, πες το τραγουδι το παλιό, που σβώνει μέσα του ένα ορόδο, που κλαίει τ' αήθρον το στεγνό.
Πες το τραγουδι το θλαμμένο με τη θλαμμένη σου φωνή, που κλαίει ή νεότη σου ή ζωμένη, που κλαίει ή φρεζή σου ή όρφανή.
Πες το τραγουδι που ή φλογέρα κλαίει στο σιστό του βραδιών, κλάψε με σιάν τσελλή μητέρα ζωμένο τέκνο που θρηνηί.
Πες το τραγουδι που άγογοποιόσθ στην άρχαλιά σου μιά φορά, νακούσθες παρεια, θλαμμένο την πεθοσμένη μας χαρά...

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΙΑ

Έδοί, ξανθούλα, κυζολιά, έδοί, γλοισή μου άνεμιόνη, τί ήσυχά ή καρδιά μου έπνιξε την Άλλη με φίλια μορφήν;
Ποτέ ή άκαση έρημιά για τον καιρό σας δεν θωμόνει με σε, ξανθούλα κυζολιά, με σε, γλοισή μου άνεμιόνη, Σιάν μητερούλα σας με μιά ζωιά καρφή σας ζωαροόνη, Νίταν κι' ό κόπος ήρημιά για μάς, ξανθούλα κυζολιά, για μάς, γλοισή μου άνεμιόνη!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Ο Άριστοσθένης ήταν γυός σιδηρογυού, ο Βιργίλιος άρτολοιού, ο Όράτιος πρσών δούλιαν, ο Θεόδωρος παλαισπόλον, ο Ρουσσώ φολογιά, ο Μολιέρος ταπεισθή, ο Άραγώ γεωγογού, ο Φραγκλίνος εκμισθοσού άρχων και ο Κολόμβος βαγέτος.

κι' έφαρνε το πρόσωπό της μέσ' στα χέρια της κι' επανελάμβανε διασώζ : «Δέν εινε δυνατόν! Δέν εινε δυνατόν».

Αναγκάστριαν δέ να την ντύσουν ξεπλοισμένη στο γραββάτι της ως ό του τέλος έπεβλήθη στην ένωτό της να τελειώσθ μόνη της το ντύσμά της.
Η Μάτα—Χάρι δέν έσώσθις ούτε μετά θάνατο ήσυχία. Την έποικνή της εκτελέσεως της, ό τάμος βρεθέρης άδειος, Το άνατομειόν είχε ζητήσθ το πτόμα ένός ζωαυθρον για έπιστημονική μελέτη και ή γαλλικέσ άσχές παρθέσαν το σόμιο της ώμιας ζωεντοίας...